

Een vogel op je schouder

Het beeld raakte mij onmiddellijk. De man houdt zijn hoofd schuin. Mond en ogen zijn gesloten, maar zijn oor is wijd open. In opperste concentratie luistert hij naar wat de merel hem vertelt. Het is een schilderij van Mark van Dijk met de titel *'Birds'*.

Die titel roept een vraag op, want ik zie maar één vogel. Marks website helpt mij daar niet verder mee, maar mijn intuïtie heeft me niet in de steek gelaten. Deze kunstenaar zoekt al schilderend antwoorden op grote vragen als 'Waar draait het nou echt om in het leven?' Hij wil de mens achter het masker leren kennen. Over zijn ontwikkeling schrijft hij: 'Na geloof en ongeloof zitten we nu in een periode van bezieling.' Hij noemt zich 'een levenskunstenaar'. Om antwoorden te vinden las hij de hele Bijbel, vertelt hij in een telefoongesprek.

Voor dit schilderij heeft Mark de kijker zijn eigen gezicht geleend. We zien een mens die diepgaand in gesprek is met zichzelf, met zijn ziel die als een vogel op zijn schouder zit. Hij luistert, proeft en weegt met aandacht wat tot hem komt. De titel is een verwijzing naar het lied *'Birds'* van Anouk. Vandaar.

Het beeld van de vogel als symbool van de menselijke ziel is oeroud en universeel. Zo meende men in het oude Egypte dat een individu bestond uit een verschillend aantal componenten. Naast de *ka* (de levenskracht), de schaduw en de naam, heeft ieder mens een eigen *ba*. Dit begrip komt het dichtst in de buurt van ons woord 'ziel'. De *ba* is zowel een innerlijke als een externe waarnemer, die zich ophoudt in de directe omgeving van zijn mens. Hij of zij ziet de uitstraling en het effect dat iemand op zijn omgeving heeft en fluistert wijze woorden in het oor. In tijden van crisis en rond het heengaan is hij een onmisbare gids. De *ba* wordt afgebeeld als een vogel.

Een vogel op je schouder – dat zou je iedere leider toewensen. Een vogel die oproept tot geconcentreerde aandacht voor wat er in jezelf gebeurt, in anderen en in de ruimte waarbinnen samen een weg wordt gezocht. Daar worden mensen beter van. <

*Mark van Dijk, 'Birds' (2013),
olie op doek, 80 x 60,
www.kunststal.nl*

